

LUNDS
UNIVERSITET

Moderaternas inflytande i Tidöavtalet

*En innehållsanalys av Moderaternas valmanifest 2022 och
överenskommelsen mellan Sveriges regeringspartier och
Sverigedemokraterna*

Abstract

This study examines the extent to which the Moderate Party's 2022 election manifesto has been implemented in the Tidö-agreement through a comparative qualitative content analysis. The study uses coalition theory to create expectations and measure how much of the Moderate Party's politics have been implemented. The theory suggests that due to their party size and to the fact that they have received the post of Prime Minister and a seat in the government, the Moderate Party should not be able to implement much of their policy. The study's findings are however that the Moderate Party have not lost much at all in the coalition or in the agreement but rather have succeeded in implementing the majority of their election manifesto. This may be because of the fact that the Moderate Party might have changed their politics and its election manifesto prior to the election due to a possible coalition. The study provides valuable insights into the dynamics of coalition politics and the role of election manifestos in shaping policy outcomes.

Nyckelord: *Tidöavtalet, Moderaterna, valmanifest, koalitionsteori, minoritetsregeringar, innehållsanalys*

Antal ord: 9780

Innehållsförteckning

1 Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning	4
1.2 Tidigare forskning och bakgrund	5
1.2.1 Sverige	5
1.2.2 Liknande fall - Danmark	5
2 Teori	7
2.1 Koalitionsteori	7
2.1.1 Office- och policy-seeking	7
2.1.2 Partistorlek	7
2.2 Operationalisering	8
2.2.1 Office- och policy-seeking	8
2.2.2 Partistorlek	8
2.2.3 Förväntningar	9
3 Metod	10
3.1 Val av fall	10
3.2 Jämförande kvalitativ innehållsanalys	10
3.3 Material	11
3.4 Avgränsingar	12
3.5 Metodreflektion	13
4 Analys och resultat	14
4.1 Sjukvård och äldreomsorg	14
4.1.1 Moderaternas valmanifest - Vården och äldreomsorgen	14
4.1.2 Tidöavtalet - Hälsa- och sjukvården	15
4.2 Miljö och energi	17
4.2.1 Moderaternas valmanifest - Miljön, klimatet och energin	17
4.2.2 Tidöavtalet - Klimat och energi	19
4.3 Kriminalitet, trygghet och rättssystem	20
4.3.1 Moderaternas valmanifest - Tryggheten och rättssystemet	20
4.3.2 Tidöavtalet - Kriminalitet	23
4.4 Migration och integration	26
4.4.1 Moderaternas valmanifest - Invandringen och integrationen	26
4.4.2 Tidöavtalet - Migration och integration	27
4.5 Skolan	28
4.5.1 Moderaternas valmanifest - Skolan	28
4.5.2 Tidöavtalet - Skolan	30
4.6 Ekonomi	31
4.6.1 Moderaternas valmanifest - Ekonomin och jobben	31
4.6.2 Tidöavtalet - Tillväxt och hushållsekonomi	33

4.7 Antal mandat och ministerposter.....	36
5 Slutsatser.....	37
6 Diskussion.....	39
7 Referenslista.....	41

1 Inledning

1.1 Syfte och frågeställning

Tidöavtalet presenterades den 14 oktober 2022 som en överenskommelse mellan Moderaterna (M), Kristdemokraterna (KD), Liberalerna (L) och Sverigedemokraterna (SD). Avtalet avser partiernas framtida samarbete och lade grund till att utse Moderaternas partiledare Ulf Kristersson som statsminister och regeringsbildare efter valet 2022. Den regering som enligt överenskommelsen bildades består av M, KD och L med SD som samarbetsparti utanför regeringen, där alla samarbetspartier i eller utanför regeringen har fullt och lika inflytande över de punkter som tas upp i överenskommelsen (Moderaterna 2022b, s. 2).

Hanna Bäck (2003) skriver att koalitionsformation har varit ett populärt ämne för statsvetare, där många teorier och empiriska studier har gjorts men som oftast utmynnar i motstridiga resultat. Därför menar hon att det inte finns tillräckliga förklaringar om koalitionsformation och att området behöver utforskas vidare (Bäck 2003, s. 1-2). Dessutom är Tidöavtalet fortfarande nytt och ej studerat än, vilket innebär att studien av det kan bidra till den existerande forskningen om koalitioner.

Uppsatsen ämnar att genom en innehållsanalys utreda hur mycket av Moderaternas valmanifest 2022 som har implementerats i Tidöavtalet. Med hjälp av tidigare forskning och koalitions teorier kommer uppsatsen att skapa förväntningar om resultaten. Vidare kommer koalitions teori användas för att förklara resultaten och på så sätt besvara frågeställningen.

- *Hur mycket av Moderaternas valmanifest 2022 har implementerats i Tidöavtalet?*
- *Hur kan koalitions teori förklara Moderaternas inflytande i Tidöavtalets reformer?*

1.2 Tidigare forskning och bakgrund

1.2.1 Sverige

Sverige och Danmark är båda länder i Västeuropa som haft hög förekomst av minoritetsregeringar under efterkrigstiden. I Sverige har dessa regeringar bestått av både enpartiregeringar där Socialdemokraterna varit regeringsparti med stöd av andra partier, men även minoritetsregeringar i form av partier i koalition. Minoritetsregeringar i Sverige har kännetecknats som välfungerande med avseende till att lagförslag går igenom, valstödet är högt och partier sitter längre i regeringsposition. Negativ parlamentarism och en endimensionell höger-vänster konfliktdimension anses vara två bidragande faktorer till den höga förekomsten av minoritetsregeringar i Sverige. Utformningen av Sveriges minoritetsregeringar är ur en global aspekt sällsynt i avseendet att partierna ofta ingår kontrakt med varandra för att avtala om politiken, där minoritetsregeringar har stödpartier som inte ingår i regeringen. Utfallet av dessa kontrakt blir att regeringen liknar en majoritetsregering. På senare år har Sveriges konfliktdimension börjat utvecklas till en tvådimensionell struktur där sociokulturella värderingar blivit allt mer relevanta, vilket inträdet av Sverigedemokraterna i Riksdagen sannolikt bidragit till (Bäck & Hellström 2022, s. 129-130). Statsvetaren Kaare Strøms studier kring koalitioner förklarar att när det politiska inflytandet existerar hos samtliga partier minimerar det incitamenten att sträva att sitta i regering, då man har möjlighet att påverka politiken utanför. Vidare redogör även Strøm att större partier som befinner sig nära mitten av det politiska spektrumet har bra förutsättningar för att bilda minoritetsregeringar, i Sveriges fall anses detta ha gynnat Socialdemokraterna (ibid, s. 134).

1.2.2 Liknande fall - Danmark

Danmark har likt Sverige haft en hög förekomst av koalitioner och minoritetsregeringar. De flesta regeringar under 1900-talet var socialdemokratiskt styrda, där ett senare skifte till fler liberala premiärministrar förekommit. Det ökade stödet till Dansk Folkeparti kan förklaras som orsak till skiftet i regeringsbildningen. Vidare kännetecknas även Danmark likt Sverige av negativ parlamentarism (Christiansen 2021, s. 124-125). Dessutom förekommer det att minoritetsregeringar ingår i policysamarbeten med stödpartier, där dessa medför att stödpartierna

ger ett mer bestående stöd till regeringen (ibid, s. 143). Likt Sveriges fall 2022 medförde valet 2001 i Danmark ett skifte från en tidigare socialdemokratiskt styrd regering till en borgerlig regering med stöd av det högerpopulistiska partiet Dansk Folkeparti. Vid sin analys av regeringar med stöd av radikala högerpopulistiska partier upptäcker Sarah L. de Lange (2012) att den borgerliga minoritetsregeringen i Danmark bestående av Venstre och Det Konservative Folkeparti hade både office- och policy-avsikter med att ta stöd från Dansk Folkeparti (de Lange 2012, s. 899-900). Slutligen nämner de Lange att radikala högerpopulistiska partiers framgång kan ge upphov till att mainstream högerpartier tillhandahåller office, policy och röster genom att samarbeta med dem. Vidare nämner författaren att mainstream högerpartier kan förflyttas längre högerut på den politiska skalan inom frågor som invandring, kultur och säkerhet vid framgång av högerpopulistiska partier, vilket även underlättar uppkomsten till samarbete mellan mainstream högerpartier och radikala högerpopulistiska partier (ibid, s. 914).

2 Teori

2.1 Koalitionsteori

2.1.1 Office- och policy-seeking

I en artikel av Hanna Bäck, Marc Debus och Patrick Dumont (2011) utförs en undersökning om vem i en koalitionsregering som får vad, och varför. Genom att undersöka vilka ministerposter som går till vem i olika koalitionsregeringar dras slutsatsen att partier som betonar specifika teman i sina valmanifest som motsvarar politiska ansvarsområden, det vill säga ministerposter, har större chans att tilldelas och ansvara för den ministerposten (Bäck 2011, s. 441). Hanna Bäck (2003) skriver även en doktorsavhandling om koalitionsformation där hon beskriver hur tidigare koalitionsteorier oftast antog att partier enbart motiverades av att nå makt och ära, vilket främst kommer av att sitta i regering och inneha ministerposter. Denna teori antar därför att koalitioner skapas med minimala vinster av partiernas egen politik, detta kallas för "office-seeking". Senare koalitionsteorier baseras istället på antagandet att partier är främst intresserade av att få implementera sina partiprogram, vilket istället kallas för "policy-seeking" (Bäck 2003, s. 3-7). Kaare Strøms (1990) studie som fokuserar på att förklara minoritetsregeringar indikerar att när man förklarar koalitionsformationer bör man vara medveten om att partier varken är enbart office-seekers eller enbart policy-seekers, utan att partier drivs av flertalet målsättningar. Partier har oftast som målsättning att både sitta i regering och att genomföra sitt partiprogram, i olika utsträckning och måste därför göra avvägningar kring vad som gynnar partiet kortsiktigt och långsiktigt (Strøm 1990: 38, 45-49, 74).

2.1.2 Partistorlek

I en annan artikel skriver Hanna Bäck, Henrik Erik Meier och Thomas Persson (2009) om partiets storlek och relationen till hur mycket av sitt partiprogram de får igenom vid koalitioner. Hon refererar bland annat till Eric Browne och Mark Franklin (1973) som på 70-talet demonstrerade att partier i koalitioner tenderar att få utdelning från sitt partiprogram i nästan exakt proportion till antalet mandat. Det vill säga att stora partier får igenom stora delar av sina partiprogram medan mindre partier får igenom mindre. Artikeln går ut på att undersöka de

kausala mekanismerna bakom den starka relationen mellan partistorlek och hur stor del av sin politik partiet får igenom vid koalitioner. Resultaten visar att partier använder sig av proportionalitetsprincipen när det gynnar dem. Det finns inga bevis för någon inbyggd norm om proportionalitet, utan istället använder partier sin förhandlingsstyrka för att få så mycket inflytande som möjligt när de föreslår användandet av proportionalitet. När koalitioner bildas framstår det att proportionalitetsprincipen är en väletablerad förhandlingsmetod (Bäck 2009, s. 10-12, 27-29)

2.2 Operationalisering

I det här avsnittet kommer de koalitionersteorier som redovisats i avsnittet innan att operationaliseras, vilket innebär att de översätts till mätbara indikatorer som sedan går att upptäcka i det empiriska materialet (Lowndes 2018, s. 227).

2.2.1 Office- och policy-seeking

För att operationalisera koalitionersteorin om office- och policy-seeking kommer denna studie att mäta hur mycket av Moderaternas valmanifest som implementerats i Tidöavtalet. Om mycket av valmanifestet har implementerats så indikerar detta att Moderaterna prioriterat att få igenom sin politik, alltså *policy*. Om de inte fått igenom mycket av sin politik och istället fått maktpositioner som ministerposter och att sitta i regeringen, indikerar detta att de prioriterat *office*.

2.2.2 Partistorlek

Studien undersöker även relationen mellan partistorlek och utdelningen av Moderaternas politik i valmanifestet. Operationaliseringen av partistorlek och proportionalitet kommer att göras genom att jämföra Moderaternas partistorlek i antal mandat i relation till de andra samarbetspartierna, med hur mycket av partiets valmanifest som implementerats i Tidöavtalet. På så sätt går det att analysera kopplingen mellan partistorlek och hur mycket av valmanifestet som Moderaterna fått igenom.

2.2.3 Förväntningar

Eftersom Moderaterna sitter i regeringen med bland annat statsministerposten talar teorierna för att Moderaterna gjort märkbara uppoffringar i implementeringen av sitt partiprogram som avvägning för att uppnå denna maktposition och för att få ihop ett regeringsunderlag. Teorin talar för att mängden av Moderaternas valmanifest som implementeras i Tidöavtalet borde vara proportionerligt med deras partistorlek i mandat. Detta innebär att de borde behövt göra uppoffringar i sin politik för att möjliggöra koalitionen, framförallt med Sverigedemokraterna som största parti men även med rollen som stödparti vilket innebär att de borde få mycket av sin politik igenom i utbyte mot deras avsaknad av *office*-förmåner. Den här studien kommer dock inte mäta Sverigedemokraternas policy-inflytande.

3 Metod

3.1 Val av fall

Som tidigare nämnt förekommer koalitioner inom minoritetsregeringar i Sverige där man ingår kontrakt med stödpartier för att likna en majoritetsregering. Att analysera Tidöavtalet motiveras därmed utifrån dess politiska betydelse för regeringsbildningen, och även utifrån att det är ett tidsaktuellt avtal som inte hunnits forskats på i större utsträckning. Vidare är även Tidöavtalet intressant på grund av dess omfattning, i jämförelse med Januariavtalet är Tidöavtalet betydligt längre. Januariavtalet var den tidigare regeringen, bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiets överenskommelse med Liberalerna och Centerpartiet (Socialdemokraterna 2019). Att Moderaterna väljs för att analysera inflytande i Tidöavtalet motiveras av att partiet är störst av regeringspartierna och att dess partiledare har statsministerposten, därmed är det intressant att granska utsträckningen av Moderaternas inflytande i avtalet utifrån valda teorier.

Det utomvetenskapliga kriteriet vid ett ämnesval uppfylls om studien har relevans för omvärlden vilket innebär att det är relevant ur ett politiskt, socialt eller ekonomiskt perspektiv, alternativt att det berör personers vardag. Analysen av Tidöavtalet och Moderaternas valmanifest 2022 anses fylla kravet att vara relevant för omvärlden och ur samtliga perspektiv och har därför utomvetenskaplig relevans. Det inomvetenskapliga kriteriet vid en studie innebär att arbetet strävar efter att uppnå kumulativitet, vilket innebär att studien ger ett bidrag till det som tidigare forskats kring (Teorell & Svensson 2007, s. 18). Denna studie uppnår det inomvetenskapliga kriteriet och bidrar till den tidigare forskningen genom att applicera och behandla koalitioner på ett nytt och utforskat fall, Tidöavtalet och Moderaternas valmanifest 2022.

3.2 Jämförande kvalitativ innehållsanalys

Innehållsanalysen är tillämplig vid en textanalys, där mer omfattande material som exempelvis partiets valmanifest analyseras för att kategorisera innehåll i bredare bemärkelse snarare än djupare. Tillvägagångssättet vid den kvalitativa metoden är att bryta ned delar av en text för att sedan kategorisera dessa, vilket vidare underlättar en studies syfte att svara på sin frågeställning. Innehållsanalysen är användbar vid jämförande studier av exempelvis idéer i olika politiska

dokument (Boréus & Kohl 2018, s. 50-52, 56). Detta är framförallt metodens syfte i denna studie.

En innehållsanalys innehåller ett antal steg som Boréus och Kohl (2018) presenterar, vilka denna studie tar hänsyn till vid analysen av texterna. Inledningsvis väljs material, där reflektioner kring urvalet och generaliseringar tas hänsyn till. Vid det första steget bör man överväga hur urvalet kommer påverka vad studien kan förklara utifrån resultatet, urvalet påverkar och kan alltså begränsa vilka förklaringar studien kan medverka till. Efter materialvalet väljs källor, där val av texter från politiska processer ofta är lättåtkomliga och finns att hämta ur databaser från ländernas parlament (Boréus & Kohl 2018, s. 57-58). Den kvalitativa textanalytiska metoden är bäst lämpad när man undersöker ett avgränsat material som i denna studie. Med hjälp av metoden går det att söka materialets mening, framförallt ger den forskaren möjligheten att fånga in helheten och det centrala i materialet. Metoden handlar om att läsa texter aktivt och ställa frågor till texten för att se om de går att besvara. Frågor som kommer ställas i denna studie är: *Vilka är Moderaternas primära ställningstaganden i innehållet? Stämmer Moderaternas ställningstaganden överens med det centrala innehållet i Tidöavtalet?* Genom att läsa materialet flera gånger, både noggrant och översiktligt, kan förståelse om texten uppnås. Undersökningen ämnar att systematisera texterna vilket innebär att bringa reda och lyfta fram mening systematiskt. Detta kommer göras genom att lyfta fram och begripliggöra viktiga delar av innehållet med enklare kategorier (Esaiasson 2017, s. 211-213).

3.3 Material

Det empiriska materialet som kommer att användas är Tidöavtalet, vilket är regeringspartiernas och Sverigedemokraternas överenskommelse inför mandatperioden år 2022-2026 (Moderaterna 2022b, s. 2), och Moderaternas valmanifest "*Så får vi ordning på Sverige*" från år 2022 (Moderaterna 2022a). Både Tidöavtalet och Moderaternas valmanifest är primärmaterial, där Tidöavtalet är tillgängligt på samtliga samarbetspartiers hemsidor, och Moderaternas valmanifest finns på Moderaternas hemsida. Det empiriska materialet är utvalt för att undersökningen av koalitionsteorier ska vara så givande som möjligt.

De valda teorier som kommer användas i studien är bland annat verk av professorn och statsvetaren Hanna Bäck vars främsta forskning och publicerade artiklar behandlar teorier om

koalitioner vid exempelvis regeringsbildning och beslutsfattande i västeuropeiska parlamentariska demokratier (Lunds Universitet 2023). Vid sidan av Bäckes teorier kommer statsvetaren Kaare Strøms forskning att användas. Strøm är en norsk väletablerad forskare inom politiska partier och koalitionersteori (UC San Diego, 2023). Teorierna är noggrant utvalda för att skapa förväntningar och sedan kunna förklara resultaten, för att på så sätt kunna besvara frågeställningen.

3.4 Avgränsingar

Det empiriska materialet avgränsas till de sex områden Tidöavtalet prioriterar under det första året av samarbetet. Denna avgränsning motiveras av att de politikområden som behandlas ska vara jämförbara och att de uttryckligen är prioriterade av samarbetspartierna. Detta innebär att alla Tidöavtalets politikområden behandlas medan sex av nio områden behandlas av Moderaternas valmanifest. Avsnittet “andra samarbetsfrågor” i Tidöavtalet och övriga avsnitt i valmanifestet kommer att överblickas i syfte att inte gå miste om betydelsefulla jämförbara punkter. (Moderaterna 2022b; Moderaterna 2022a). Reformerna i Tidöavtalet som inte säger emot eller berörs i Moderaternas valmanifest kommer inte att analyseras eftersom det inte går att avgöra vad Moderaternas åsikt är i dessa punkter utifrån det valda materialet. Denna avgränsning kan innebära att eventuella uppoffringar från Moderaterna inte upptäcks i studien.

Anledningen till att valmanifestet från 2022 används är på grund av studiens ändamål att analysera vad partiet fått igenom vid överenskommelsen efter valperioden. Vid början av studien var tanken att analysera samtliga samarbetspartiers valmanifest och Tidöavtalet, en sådan utformning hade varit intressant för att granska varifrån inflytande i alla avtalets punkter kommer ifrån. Den typen av studie hade däremot varit för omfattande för uppsatsens ramar, och avsikten med denna studie är att utföra en bred men även djupgående innehållsanalys.

Tidöavtalet består till en stor del av reformer som partierna enats om att “utreda” och inte specifikt att genomföra. Denna studie väljer att inkludera reformer som Tidöavtalet avser att utreda eftersom det innebär inflytande från något eller flera av samarbetspartierna. Däremot råder faktumet att det finns en möjlighet att vissa reformer inte realiserar, vilket kan försvaga studiens möjlighet att dra generaliserande slutsatser kring hur mycket policyinflytande Moderaterna haft. Studien ämnar däremot inte att dra sådana generaliserande slutsatser, utan det

som undersöks är Moderaternas inflytande i avtalet och inte i den större politiska arenan. Det nämns även i Tidöavtalet att inga förslag är garanterade att bli finansierade i budgetpropositionen (Moderaterna 2022b).

3.5 Metodreflektion

I varje studie görs en avvägning mellan validitet och reliabilitet på grund av svårigheten att standardisera en mätprocedur och samtidigt göra den situationsanpassad. Eftersom denna innehållsanalys inte mäter ord utan sammanfattar och tar hänsyn till deras sammanhang så har studien hög validitet, i utbyte blir reliabiliteten svagare eftersom mätproceduren är svår att standardisera. Risker blir högre att oberoende forskare skulle komma fram till skilda svar och generaliserbarheten blir låg (Teorell & Svensson 2007, s. , 68-69, 269). För att öka reliabiliteten har författarna av uppsatsen först på egen hand läst igenom materialet med egna anteckningar och sedan jämfört dessa för att säkerställa att resultaten stämmer överens.

Till denna studie hade det även varit av relevans att välja andra analytiska ansatser, där exempelvis den beskrivande idéanalysen hade varit ett användbart verktyg för att utföra en djupare undersökning av vilka idéer som förekommer i de två politiska dokumenten (Bergström & Svärd 2018, s. 142). Anledningen till att den beskrivande idéanalysen valdes bort motiverades av de politiska dokumentens längd, med bedömningen att texterna är för långa för att genomföra en djup analys av båda dokumenten. Hade studiens syfte varit att analysera ett politiskt område och vilka skilda eller liknande idéer som förekommer inom det området, hade möjligtvis den beskrivande idéanalysen varit mer tillämpbar.

4 Analys och resultat

Analysen är uppdelad efter de sex politikområden som enligt Tidöavtalet kommer att vara högst prioriterade under det första året av samarbetet (Moderaterna 2022b). Vidare under varje politikområde sammanställs först Moderaternas valmanifest och sedan Tidöavtalet där även kommentarer om vad som går i linje med valmanifestet kommer att vara genomgående. I tabellerna sammanfattas hur mycket av valmanifestets innehåll som stämmer överens med Tidöavtalet med kommentarer.

4.1 Sjukvård och äldreomsorg

4.1.1 Moderaternas valmanifest - *Vården och äldreomsorgen*

Korta vårdköerna

Moderaterna säger att fyra av tio patienter under 2022 har fått vänta längre än vad som står i den lagstadgade vårdgarantin. För att korta köerna vill de prioritera cancervården och barn- och ungdomspsykiatri (BUP). De vill förbättra arbetsmiljön och möjligheterna till vidareutbildning för att avlasta vårdpersonalen och även inrätta en nationell vårdförmedling så att patienter kan få vård där det finns kapacitet (Moderaterna 2022a, s. 30).

Förbättra cancervården

För att förbättra cancervården vill Moderaterna öka tillgängligheten och effektiviteten så att alla kan få sin cancervård när den behövs. De vill därför införa en starkare vårdgaranti så att om vården inte ges inom angivna tidsgränser har patienten rätt att gå till en annan vårdgivare och bli ersatt för merkostnaderna. Dessutom vill de prioritera cancervården och fördubbla stödet till barncancervården (Moderaterna 2022a, s. 30-31).

Prioritera kvinnors sjukdomar och hälsa

Moderaterna förklarar hur vården på flera sätt inte är jämlik. Detta leder till att kvinnor får senare diagnoser, får vänta längre innan behandlingar kan börja och får sämre tillgång till läkemedel. Moderaterna vill därför kunna ställa tidigare diagnoser genom digitala beslutsstöd och

strukturerade arbetssätt som exempelvis riskprofilering, stärka forskningen om sjukdomar som kvinnor drabbas av och modernisera aborträtten genom att utreda ett grundlagsskydd och genom att möjliggöra abort i hemmet (Moderaterna 2022a, s. 31).

Stärka förlossningsvården

Bland de största problemen inom förlossningsvården är enligt Moderaterna ojämlikhet och skillnaden i kvalitet, därför vill de bland annat se till att födande kvinnor kan få samma barnmorskor från mödravård till eftervård (Moderaterna 2022a, s. 31).

Förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga

Barn och ungas psykiska mående har enligt flera studier blivit sämre. Moderaterna vill därför lagstifta en vårdgaranti och stärka BUP så att barn som mår psykiskt dåligt ska få den hjälp de behöver i tid. De vill stärka nationella stödlinjer och även skapa en nationell strategi mot självmord med barn och unga i fokus (Moderaterna 2022a, s. 32).

Förbättra äldreomsorgen

Moderaterna vill att de som får äldreomsorg, likväl deras anhöriga, ska känna sig trygga med att de äldre tas hand om väl. För att förbättra äldreomsorgen vill Moderaterna därför införa språkkrav på personalen som jobbar inom vård och äldreomsorg. De vill även att det förekommer mindre delade turer i den offentliga vården och omsorgen, göra så att den patientansvariga läkarkontakten är i fokus och verka för att måltiderna ska systematiskt bli bättre. Till sist vill de även införa en nollvision för hemlöshet hos pensionärer och öka boendestödet med statlig finansiering (Moderaterna 2022a, s. 32).

4.1.2 Tidöavtalet - *Hälso- och sjukvården*

Korta vårdköerna

Avtalet säger att det ska bli en ökad styrning och uppföljning av statliga medel, behovet av vårdpersonal ska utredas och hur personalförsörjningen kan förbättras. De vill inrätta en nationell vårdförmedling så att patienter kan få behandling på annat håll i landet där det finns kapacitet, med hjälp av statliga medel. Likt Moderaternas valmanifest är dessa reformer tillsatta för att

korta vårdköerna tillsammans med en nationell plan för att bristen på vårdplatser ska elimineras (Moderaterna 2022b, s. 6-7).

Förbättra cancervården

Vidare ska satsningar ske inom cancer- och barncancervården för att den ska ytterligare förbättras. Den nationella vårdförmedlingen går även i linje med Moderaternas förslag om vårdgaranti (Moderaterna 2022b, s. 7-8).

Prioritera kvinnors sjukdomar och hälsa

Avtalet tar också upp att vården ska bli jämställd med exempelvis möjligheter till hemabort och ökat stöd för forskning kring kvinnors hälsa och sjukdomar (Moderaterna 2022b, s. 8-9). Grundlagsskydd för abort ska utredas (ibid, s. 61).

Stärka förlossningsvården

Även förlossningsvården stämmer överens i avtalet med planen att minska regionala skillnader och ge födande kvinnor tillgång till samma barnmorskor före, under och efter förlossningen (Moderaterna 2022b, s. 8).

Förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga

Tidöavtalet nämner att arbetet för att stärka den psykiska hälsan, framför allt bland unga, ska prioriteras. En nationell plan för suicidprevention och psykisk hälsa ska tas fram (Moderaterna 2022b, s. 9).

Förbättra äldreomsorgen

Det ska vidare utredas om ett språkkrav i äldreomsorgen men det nämns inget om exempelvis förbättrad mat eller något om hemlöshet (Moderaterna 2022b, s. 10).

<i>Moderaternas valmanifest 2022 jämfört med Tidöavtalet</i>				
Sjukvård och äldreomsorg	Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer

Korta vårdköerna	X			Mer omfattande i Tidöavtalet
Förbättra cancervården	X			
Prioritera kvinnors sjukdomar och hälsa	X			
Stärka förlossningsvården	X			
Förebygga psykisk ohälsa bland barn och unga	X			
Förbättra äldreomsorgen		X		Delar saknas i Tidöavtalet

Tabell 1. Sjukvård och äldreomsorg.

Sammanfattningsvis har Moderaterna i hög utsträckning fått igenom de punkter som togs upp i valmanifestet, i Tidöavtalet. Med undantag för delar av äldreomsorgen som uteblev, har huvudområdena som att korta vårdköerna, förbättra cancervården, kvinnors hälsa och psykisk ohälsa, blivit behandlade i Tidöavtalet.

4.2 Miljö och energi

4.2.1 Moderaternas valmanifest - *Miljön, klimatet och energin*

Stabil energiförsörjning med ny kärnkraft

I stora drag vill Moderaterna satsa på fossilfri energi, där de framhäver behovet av nyproduktion av kärnkraftverk och nyttjande av dess fulla tekniska kapacitet. Detta vill de möjliggöra genom att bland annat upphäva förbudet kring konstruktion av ny kärnkraft vid områden där de inte redan existerar, avskaffa förbudet att fler än tio kärnreaktorer inte får vara i drift samtidigt och klassa kärnkraftverk som gröna investeringar som är berättigade statliga kreditgarantier. Vidare vill Moderaterna investera i elnäten och korta ned tillståndsprocesserna för uppbyggnad av elnät, investera i kraftproduktion, och avskaffa avfallsförbränningskatten (Moderaterna 2022a, s. 17-18).

Minskade utsläpp

För att minska utsläppen betonar partiet att den främsta faktorn till utsläppen i Sverige är transport och industri, därmed vill partiet öka elektrifiering inom transportsektorn och satsa på teknik kring infångandet av koldioxid. Valmanifestet nämner vidare mer konkreta lösningar att bygga ut fler laddstationer runt om i landet, prioritera produktion av biodrivmedel, satsa på infångning av koldioxid, och öka klimatbistånd för att minska utsläpp globalt (Moderaterna 2022a, s. 18-19).

Jord- och skogsbruk

Inom jord- och skogsbruk betonar Moderaterna ett fokus på att självförsörjningen i Sverige måste öka, och att förhållandena för bönder bör förbättras. Vidare lägger Moderaterna fokus på skogsbruket, eftersom det bidrar till biodrivmedel och infångandet av koldioxid. Mer konkret vill Moderaterna minska regler och handläggningsprocesser för jordbruk, stärka den biologiska mångfalden genom att ta hand om skyddad skog, möjliggöra försäljning av Sveaskogsinnehav till personer med regionala förbindelser, och förstärka äganderätten hos skogsägare (Moderaterna 2022a, s. 19-20).

Jakt och fiskenäring

För att underlätta jakt och djurhållning vill partiet se till att EU:s direktiv om vapenhållning inte implementeras på ett negativt sätt för jägare och personer med vapeninnehav i Sverige. Lösningar Moderaterna presenterar i valmanifestet är bland annat att inrätta en ny viltmyndighet, minska vargstammen i Sverige, måna om löshundsjakten, tillåta direktförsäljning från jägare till konsument av vildsvinskött, höja ersättning för de som drabbats av rovdjursangrepp och flytta ut gränsen för trålfiske (Moderaterna 2022a, s. 20).

Städa upp i naturen

Moderaterna vill förbättra vatten- och havsmiljön genom att bärga miljöfarligt avfall från haven, underlätta teknikutveckling för att minska miljöpåverkan från jordbruket, investera i utveckling och utförande av vattenrening, åtgärda nedskräpning och övergödning i Östersjön och genomföra skärpta straff för miljöbrott (Moderaterna 2022a, s. 21).

Tillgänglig natur för alla

Moderaterna vill göra naturen tillgänglig för alla genom att bland annat göra statliga naturreservat och nationalparker mer tillgängliga, stödja markägare som vill göra sin mark tillgänglig med exempelvis skyltning och leder, värna om allemansrätten och förstärka kännedomen av den och äganderätten (Moderaterna 2022a, s. 21).

4.2.2 Tidöavtalet - *Klimat och energi*

Stabil energiförsörjning med ny kärnkraft

Likt Moderaternas valmanifest fokuserar Tidöavtalet på lägre elpriser på kort och lång sikt, och har liknande innehåll gällande åtgärder till lägre elpriser. Dokumentet framhäver behovet av utredningar kring fler kärnkraftverk och förbättrad elproduktion. Tidöavtalet framhäver även likt Moderaternas valmanifest ett skift från det tidigare målet gällande förnybar energi till att istället ha fossilfri energi som energipolitiskt mål. Vidare överensstämmer dokumenten i frågor kring investering i kärnkraft och användning av dess fulla tekniska livslängd. I linje med Moderaternas valmanifest nämner Tidöavtalet att överblicka möjligheten till att byggnation av nya kärnkraftverk ska kunna tilldelas gröna kreditgarantier (Moderaterna 2022b, s. 11-13). Innehållsmässigt är Tidöavtalet och Moderaternas valmanifest likt gällande områdena stabil elförsörjning, kärnkraft och minskade utsläpp. Det som skiljer sig är främst att Tidöavtalet täcker sol, vind och vattenkraft mer ingående (Moderaterna 2022b, s. 14-15).

Minskade utsläpp

Vidare betonas likt i valmanifestet att satsningar på att korta ned tillståndsprocesser för öka antalet laddstationer i landet ska införas, även satsningar på infångande av koldioxid, och kortare handläggningstider kring miljötillstånd. I stora drag är det som skiljer sig främst att Tidöavtalet endast nämner att skatt på bioolja ska ses över, inte specifikt att priset ska sänkas (Moderaterna 2022b, s. 14-17).

Jord- och skogsbruk, jakt och fiskenäring, städa upp i naturen & tillgänglig natur för alla

Det som kan konstateras inom ovanstående områden är att Moderaternas valmanifest och Tidöavtalet inte överensstämmer. I stora drag är dessa områden frånvarande i Tidöavtalet.

Tidöavtalet nämner endast kort under avsnittet “Övriga reformer” inrättandet av en ny viltmyndighet och att utreda vapenlagen (Moderaterna 2022b, s. 26)

<i>Moderaternas valmanifest 2022 jämfört med Tidöavtalet</i>				
Miljö och energi	Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer
Stabil energiförsörjning med ny kärnkraft	X			Mer omfattande i Tidöavtalet
Minskade utsläpp	X			
Jord- och skogsbruk			X	Majoriteten saknas i Tidöavtalet
Jakt- och fiskenäring			X	Majoriteten saknas i Tidöavtalet
Städa upp i naturen			X	Saknas helt i Tidöavtalet
Tillgänglig natur för alla			X	Saknas helt i Tidöavtalet

Tabell 2. Miljö och energi.

I det här avsnittet är det tydligt att Moderaternas politik kring kärnkraft och tillvägagångssätt för minskade utsläpp täckts i Tidöavtalet, vilket också är det som tar upp mest plats av innehållet kring miljö och energi i valmanifestet. Resterande punkter som Moderaterna framfört i sitt valmanifest är däremot inte prioriterade i Tidöavtalet. I helhet kan det ändå konstateras att det som förefaller vara Moderaternas viktigaste punkter kring miljö och energi har implementerats i Tidöavtalet.

4.3 Kriminalitet, trygghet och rättssystem

4.3.1 Moderaternas valmanifest - *Tryggheten och rättssystemet*

Förebyggande av kriminalitet

Moderaterna vill åtgärda det faktum att det råder otrygghet i sammanhang bland både yngre och äldre och att kriminella rör sig ute offentligt. De vill implementera förebyggande insatser mot kriminalitet och göra offentliga platser säkrare med ökad belysning. Mer konkret framför Moderaterna i deras valmanifest att de vill omhänderta fler med Lagen om vård av unga (LVU), förbättra utbildning för unga som är placerade, avskaffa sekretess mellan socialtjänst och polis, öka kunskap om brottsprevention, sprida kunskap till gängkriminella genom avhopparprogram och prioritera idrott inom utsatta områden (Moderaterna 2022a, s. 10).

Skärpta straff vid allvarliga brott

Moderaterna poängterar faktumet att det råder en orättvis rättspolitik där allvarliga brott inte ger tillräckliga straff och kan gynna gärningsmannen, där Moderaterna menar att samhällsfarliga brottslingar ska sitta inne så länge de är en fara för samhället. I helhet vill Moderaterna skärpa straffen. För att ändra rättspolitiken vill de införa högre straff vid vålds- och sexualbrott, ta bort mängdrabatter helt och straffrabatt för myndiga medborgare, skärpa straff vid återfall av brott, utvisa brottslingar med medborgarskap i annat land som begår brott med fängelse som straff, förhindra brott mot äldre genom högre straff, ge våld mot polis fängelse och högre straff än tidigare. Moderaterna vill även ge stärkt skydd och skadestånd till brottsoffer (Moderaterna 2022a, s. 11).

Fler poliser

Moderaterna ser en problematik med ökat gängvåld och få poliser, i stora drag vill de se till att det finns fler poliser och göra polisyrket mer attraktivt. Genom att exempelvis avskryva CSN-lån så fort utbildade poliser börjar arbeta, höja lönerna, fokusera på ett ökat antal poliser i yttre tjänst och specialiserade områden och införa hjälpsamma medel för arbetet, som kroppskameror. Vidare menar Moderaterna att poliser bör lämnas till arbete kring brott, där exempelvis passhantering är en uppgift som andra myndigheter kan behandla (Moderaterna 2022a, s. 11-13).

Upprustning av rättsväsendet

Moderaterna ser en problematik med att allvarliga brott inte uppkläras, därför vill de möjliggöra utförandet av tidskrävande utredningar och se ett ökat antal åklagare. Med fler poliser och åklagare menar Moderaterna vidare att fler brott med påföljden fängelse kommer att ske och att

antalet fängelseplatser därmed behöver ökas. Mer konkreta åtgärder Moderaterna föreslår är att hyra fängelseplatser i andra länder och ta fast fler smugglare och stöldligor genom att stärka tullens auktoritet (Moderaterna 2022a, s. 13).

Gängvåldet, skjutningar och sprängningar

Moderaterna framhäver Sveriges problem kring ämnet, där de menar att straffen och övervakningen för gängkriminella och vapenbrott bör vara hårdare. Förslag om att utföra dubbla straff till gängkriminella, långtidsövervakning, och begränsade rättigheter till permissioner presenteras. Mer konkret framhävs i valmanifestet att åtgärder ska tas i drabbade områden, som visitationszoner, implementering av anonyma vittnen, att gängkriminella utan svenskt medborgarskap utvisas och konfiskering av gängens medel som pengar och dyra föremål (Moderaterna 2022a, s. 13-14).

Mäns våld mot kvinnor

I stora drag vill Moderaterna även skärpa straffen för mäns våld mot kvinnor och har flera förslag på hur straffen kan skärpas. Mer konkret vill de sänka kraven för obligatorisk häktning och införa att mord i nära relationer leder till livstidsdom. De vill införa fler specialistgrupper inom polisen så fler våldsbrott i nära relationer och sexualbrott mot kvinnor leder till straff och vistelseförbud, och dessutom fokusera på kvinnojourer (Moderaterna 2022a, s. 14).

Ungdomsrån

Moderaterna vill även inom ämnet ungdomsrån skärpa straffen och ge fler konsekvenser, där bland annat rån med inblandning av förnedring ska benämnas som grovt rån. Vidare förespråkar de no-entry-program, avskaffande av sekretess mellan socialtjänst och polis och ökat föräldraansvar och omhändertagande enligt LVU (Moderaterna 2022a, s. 15).

Äldrefrid

Valmanifestet framför skärpta straff gällande äldrefridsbrott, där de vill spendera mer resurser på att utreda dessa brott och undersöka implementeringen av utökat stöd hos äldre brottsoffer. Vidare vill Moderaterna införa äldrefridsbrott som brottsrubricering och öka insatserna för att utreda bedrägeri mot äldre (Moderaterna 2022a, s. 15).

4.3.2 Tidöavtalet - *Kriminalitet*

Förebyggande av kriminalitet

Likt Moderaternas valmanifest framkommer reformer kring mer omfattande omhändertagande genom LVU, insatser att ge fungerande utbildning till placerade ungdomar och införande av fritidskort för unga. Vidare nämns bland annat även att ändra socialtjänstlagen och införa mellantvång, vilket omfattar mer än valmanifestet. Det nämns även att lätta på sekretesslagstiftningen i förmån till brottsbekämpning (Moderaterna 2022b, s. 20-22). I stora drag är samtliga av Moderaternas lösningar i valmanifestet täckta i Tidöavtalet, förutom deras fokus på utbelysning och trygga utemiljöer.

Skärpta straff vid allvarliga brott

Tidöavtalet framför även reformer kring hårdare straff vid vålds- och sexualbrott, vid återfall i brott och vid brott mot poliser. Vidare ska straffmättningsvärdet vid brott mot äldre och barn ses över. Tidöavtalet framför även att avskaffa mängdrabatt och revidera kring straffreduktion (Moderaterna 2022b, s. 23-24).

Fler poliser

Tidöavtalet framför en reform att se över kamerabevakningslagen, vidare framförs att kraven bör sänkas även för poliser att få utföra kamerabevakning. I stora drag täcks områden kring ökad befogenhet för poliser, högre straff vid brott mot polis och minskad sekretess till brottsbekämpning i Tidöavtalet (Moderaterna 2022b, s. 19-27). Däremot fokuseras inte som i Moderaternas valmanifest på att få in fler poliser och göra polisyrket mer attraktivt, där bland annat Moderaternas punkter kring avskrivning av CSN-lån och högre löner inte nämns.

Upprustning av rättsväsendet

Tidöavtalet nämner att expandera kriminalvården och hyra fängelseplatser utomlands. I linje med Moderaternas valmanifest framförs även att öka brottsbekämpningen inom Tullverket (Moderaterna 2022b, s. 25-26). Det nämns däremot inte specifikt att öka antalet poliser och åklagare.

Gängvåldet, skjutningar och sprängningar

Hårdare straff mot gängkriminella, där förslag att kriminalisera gängmedlemskap och utvisa gängkriminella utan svenskt medborgarskap presenteras. Vidare vill de se över permissionsregler i allmänhet, där en regel om att inte ge permission till gängkriminella och förlängda övervakningar presenteras. Visitationszoner och anonyma vittnen tas även upp i Tidöavtalet liksom Moderaternas valmanifest. I Tidöavtalet förekommer även några reformer med mer omfattande innehåll kring övervakning och straff mot gängkriminella (Moderaterna 2022b, s. 19-25).

Mäns våld mot kvinnor

För att öka stöd till brottsoffer presenteras att möjliggöra fler kontaktförbud och utökad övervakning (Moderaterna 2022b, s. 26). Ökade möjligheter för att ge vistelseförbud vid brott gällande mäns våld mot kvinnor presenteras även. Vidare vill avtalet sänka kraven för obligatorisk häktning, vilket är i linje med Moderaternas valmanifest där det förespråkas i hänsyn till våldsbrott mot kvinnor. Det nämns även att straffen vid vålds- och sexualbrott ska skärpas. Det nämns däremot inte att mord i nära relation ska leda till livstids fängelse, att specialistgrupper ska implementeras inom polisregioner kring våld och sexualbrott mot kvinnor eller att stärka kvinnojourerna i Tidöavtalet. Däremot har avtalet ett övergripande fokus på att skärpa straffen, där straff vid vålds- och sexualbrott ingår (ibid, s. 20-23).

Ungdomsrån

Likt Moderaternas valmanifest fokuseras det på skärpta straff vid grova brott av unga, där det nämns att ungdomsfängelser för grovt kriminella ungdomar ska inrättas, och att utreda frihetsberövning av unga. Det nämns även att se över sänkning av straffmyndighetsålder och straffrabatten för ungdomar under 18 år. Att se över socialtjänstlagen, utöka LVU och föräldraansvar förespråkas även (Moderaterna 2022b, s. 21-22). Vidare är fokus på åtgärder kring gängmiljöer och dess påverkan på att få in barn och unga, och att fler fall ska inkludera bevistalan mot barn under 15 år (ibid, s. 27).

Äldrefrid

I en av Tidöavtalets reformer framförs ökade insatser för brottsoffer, där personer i särskilt utsatt tillstånd som barn och äldre ska ges riktade insatser (Moderaterna 2022b, s. 28). Det nämns inte

att införa äldrefridsbrott som brottsrubricering eller att utreda bedrägerier, däremot omnämns ökade insatser för personer i utsatta tillstånd, vilket möjligen kan innebära mer omfattande utredningar kring bedrägerier.

<i>Moderaternas valmanifest 2022 jämfört med Tidöavtalet</i>					
Tryggheten och rättssystemet		Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer
Förebyggande av kriminalitet		X			Mer omfattande i Tidöavtalet
Skärpta straff vid allvarliga brott		X			
Fler poliser			X		Delar saknas i Tidöavtalet
Upprustning av rättsväsendet		X			
Gängvåldet, skjutningar och sprängningar		X			Mer omfattande i Tidöavtalet
Mäns våld mot kvinnor			X		Delar saknas i Tidöavtalet
Ungdomsrån		X			
Äldre Frid		X			

Tabell 3. Tryggheten och rättssystemet.

I helhet har Moderaternas viktigaste punkter i valmanifestet kring trygghet och rättssystemet behandlats i Tidöavtalet. Det som skiljer sig inom vissa områden är i vilken utsträckning innehållet förekommer. Det förekommer inte några konträra reformer i förhållande till Moderaternas valmanifest.

4.4 Migration och integration

4.4.1 Moderaternas valmanifest - *Invandringen och integrationen*

Minska invandringen

Moderaterna menar att antalet asylsökande till Sverige måste minska betydligt. De understryker att den som fått ett nej till asyl så fort som möjligt ska lämna landet för att minska skuggsamhället, social utsatthet, brottslighet med mera. De vill bland annat anpassa asyltagstiftningen så att den är på miniminivån enligt EU-rätt, ha ett volymmål på nordiska nivåer för asylmottagning och förhindra att personer med avslag på sin asylansökan istället kan få ett arbetstillstånd. Dessutom ska kvinnor och hbtq-personer prioriteras i kvotflyktingmottagandet (Moderaterna 2022a, s. 24-25).

Högre krav på självförsörjning och anpassning

För att kvalificera till välfärden ska nyanlända ha eget arbete eller permanent bosättning. Det ska införas språkkrav för att kunna få medborgarskap och permanent uppehållstillstånd, om individuella språkkrav inte nås av den som deltar i SFI (Svenska För Invandrare) ska bidragen kunna minska. Undervisningen i samhällsorientering ska vara obligatorisk med prov där godkänt är ett krav för ett medborgarskap, ämnet ska även till exempel fokusera på grundläggande svenska värderingar. Dessutom ska det ställas högre krav på långtidsarbetslösa som lever på bidrag, genom exempelvis heltidsaktiviteter för att kunna få bidrag (Moderaterna 2022a, s. 25).

Alla barn får rätt förutsättningar att klara skolan

Moderaterna vill ge barn bättre förutsättningar för sin skolgång från tidig ålder genom att införa språkuppföljning för att upptäcka barn som inte kan tala svenska, språkskola för barn som visar bristande språkutveckling och utöka lovskolan (Moderaterna 2022a, s. 26).

Bekämpa kriminella klaner

De kriminella klaner som begår organiserad brottslighet i Sverige ska bekämpas genom bland annat en kartläggning av landets aktiva kriminella klaner. Så kallade klanrättegångar och kusinäktenskap ska förbjudas. Det ska inrättas en separat enhet inom Polisen för att motverka

klaner, man ska verka för att barn som växer upp i klaner ska omhändertas och att fler klanmedlemmar utvisas (Moderaterna 2022a, s. 26).

4.4.2 Tidöavtalet - *Migration och integration*

Minska invandringen

Tidöavtalet vill också anpassa asyltagstiftningen efter EU-rättens miniminivå och även anknytande regelverk. Kvinnor och HBTQ-personer ska prioriteras i kvotflyktingmottagandet. Lagar kring arbetskraftsinvandring och arbetstillstånd ska skärpas men nämns inte direkt i syftet att hindra personer som fått avslag från asyl att söka det (Moderaterna 2022b, s. 34-36).

Högre krav på självförsörjning och anpassning

Det ska ställas krav på kunskaper i svenska och samhällskunskap för medborgarskap (Moderaterna 2022b, s. 38). Dessutom ska samhällsorienteringen vara obligatorisk med fokus på samhällets grundvärderingar och godkänt prov i slutet, det står inget om att bidrag ska kunna minska av mål som inte uppnås. Aktivitetskrav ska införas i försörjningsstödet (ibid, s. 46). En ny modell för kvalificering till välfärden inrättas där kvalificering sker gradvis genom att man jobbar, skattar, och är permanent bosatt i landet (ibid, s. 42).

Alla barn får rätt förutsättningar att klara skolan

Språkscreening hos barnavårdscentralen ska vara obligatorisk och språkskola för nyanlända barn ska övervägas (Moderaterna 2022b, s. 47). Lovskola ska ges till behövande enligt Tidöavtalet i avsnittet "Skolan" (ibid, s. 50).

Bekämpa kriminella klaner

Möjligheten att utvisa en utländsk medborgare som begår bristande vandel ska utredas. Bristande vandel avser bland annat association med kriminella nätverk eller klaner vilket är med i valmanifestet men begreppet är mycket mer omfattande och inkluderar förhållanden som bristande regelefterlevnad och prostitution vilket inte är med i valmanifestet (Moderaterna 2022b, s. 37). Straff och upptäckten av barnäktenskap och tvångsäktenskap ska skärpas, men att förbjuda kusinäktenskap nämns inte (ibid, s. 43). Utöver det nämns inte någon kartläggning av

klaner, ny klanenhet inom polisen, kriminalisering av klanrättegångar eller att hjälpa barn i klaner.

<i>Moderaternas valmanifest 2022s innehåll jämfört med Tidöavtalet</i>				
Migration och integration	Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer
Minska invandringen	X			Mer omfattande i Tidöavtalet.
Högre krav på självförsörjning och anpassning	X			Mer omfattande i Tidöavtalet.
Alla barn får rätt förutsättningar att klara skolan	X			
Bekämpa kriminella klaner			X	Majoriteten saknas i Tidöavtalet.

Tabell 4. Migration och integration.

Sammanfattningsvis blir det tydligt i Tidöavtalet att medan Moderaterna fått igenom mycket av sin politik så är det väldigt mycket mer som implementeras i det här politikområdet. Det tas till exempel inte upp något om inre gränskontroller i valmanifestet men det utgör cirka tre sidor i Tidöavtalet (Moderaterna 2022b, s. 31-33). Detsamma gäller de flesta områden som är mycket detaljerade och omfattande i jämförelse med valmanifestet. Utstående är Moderaternas vilja att bekämpa kriminella klaner vilket är ett ämne som i låg utsträckning nämns i Tidöavtalet.

4.5 Skolan

4.5.1 Moderaternas valmanifest - *Skolan*

Göra upp med flumskolan och återupprätta kunskapsskolan

Moderaterna vill säkerställa att alla skolor är bra skolor så att alla elever går ut grundskolan med fullständiga betyg och goda förutsättningar för framtiden. De vill utöka undervisningstiden och

göra om läroplanen. Dessutom vill de minska lärarnas dokumentationskrav, införa central rättning av nationella prov och stoppa betygsinflation (Moderaterna 2022a, s. 33-34).

Upprätta ordning och reda

Studieron är enligt Moderaterna för låg bland både barn och personal, därför vill de införa “våld mot skolpersonal” som en brottsrubricering, ge lärare och rektorer mer auktoritet genom att kunna ingripa när stökiga situationer uppkommer och att skriva in ordning och studiero i skollagen med införande av ordningsomdömen (Moderaterna 2022a, s. 34).

Bättre stöd till de barn som har det svårast

Moderaterna tycker att tidiga insatser är viktiga för att höja kunskapsresultaten och vill därför göra det obligatoriskt för kommuner att erbjuda läxhjälp i lågstadiet och införa en skyldighet för kommunerna att erbjuda lovskola. De vill också att barn som har en bristande språkutveckling ska gå på språkförskola (Moderaterna 2022a, s. 34).

Föräldrarna ska välja skola till sina barn

Oavsett ekonomi eller bakgrund vill Moderaterna att val av skola ska vara fritt så att man kan välja den skola som passar barnet bäst. Det ska införas ett obligatoriskt och aktivt skolval, höjda krav på kvalitet hos skolor som drivs i företagsform för att få vinstutdelning och även granska och stänga skolor som misstänks främja segregation och radikaliserings. Dessutom vill Moderaterna stoppa tvångsbussning, lottning och kvotering av elever till skolor, införa ett gemensamt kommunalt kösystem och statlig styrning av skolpengen. Skolinspektionen ska kunna granska och stänga skolor som misstänks främja segregation och radikaliserings (Moderaterna 2022a, s. 34-35).

Skolan ska förbereda för ett yrkesliv - och forskningen stå fri

Det behövs en bättre kompetensförsörjning på arbetsmarknaden som möter den höga internationella nivån. Därför behövs en nationell samordning för behovet av utbildningsplatser, arbeta för att ge högskolan ett resursfördelningssystem och se till att den fria forskningen undviker politiska pekpinnar (Moderaterna 2022a, s. 35).

4.5.2 Tidöavtalet - *Skolan*

Göra upp med flumskolan och återupprätta kunskapsskolan

Tidöavtalet vill göra flertalet reformer för att förbättra kunskapsresultaten som att göra om styrdokument som läroplaner och utöka studietiden, vilket även tas upp i Moderaternas valmanifest. Det gör även punkten om att bekämpa betygsinflation och att rätta nationella prov centralt (Moderaterna 2022b, s. 50).

Upprätta ordning och reda

För att öka tryggheten och arbetsron ska rektorernas ansvar och befogenheter stärkas och även lärares befogenheter. Kravet på lärarens skriftliga dokumentation ska minskas och tydliga ordningsregler ska införas, detta går väl i linje med vad Moderaterna vill göra för att upprätta ordning och reda. Alla Moderaternas punkter har däremot inte implementerats och Tidöavtalet är mer djupgående i området (Moderaterna 2022b, s. 51).

Bättre stöd till de barn som har det svårast

Vidare står det i Tidöavtalet att elever som behöver extra stöd ska erbjudas läxhjälp och lovskola precis som i valmanifestet. Språkförskola nämns i avsnittet "Migration och integration" (Moderaterna 2022b, s. 47, 50).

Föräldrarna ska välja skola till sina barn

Vad gäller valfrihet ska skolvalet vara gemensamt och obligatoriskt. Flertalet nya krav, i större omfattning än i valmanifestet, ska ställas genom en ny friskolelag som ska säkerställa en ökad kvalitet och högre krav för vinstutdelning. Skolan ska göras mer likvärdig genom bland annat en skolpengsreform. Skolinspektionen får ökade befogenheter att granska och dra in tillstånd, framförallt hos skolor med konfessionell inriktning (Moderaterna 2022b, s. 51-53).

Skolan ska förbereda för ett yrkesliv - och forskningen stå fri

Lärarrollen ska utvecklas med bland annat satsningar på vidareutbildning i ämneskunskap. Den gymnasiala yrkesskolans koppling till yrkeslivet ska stärkas. Delar om att värna forskningen och behovet av utbildningsplatser tas inte upp i Tidöavtalet (Moderaterna 2022b, s. 54).

<i>Moderaternas valmanifest 2022 jämfört med Tidöavtalet</i>				
Skolan	Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer
Göra upp med flumskolan och återupprätta kunskapsskolan	X			
Upprätta ordning och reda		X		Mer omfattande i Tidöavtalet, Delar saknas i Tidöavtalet
Bättre stöd till de barn som har det svårast	X			
Föräldrarna ska välja skola till sina barn	X			Mer omfattande i Tidöavtalet
Skolan ska förbereda för ett yrkesliv - och forskningen stå fri		X		Delar saknas i Tidöavtalet

Tabell 5. Skolan.

I det här avsnittet är det återigen tydligt att Moderaterna lyckats implementera mycket av sitt valmanifest. Det är däremot många delar av Tidöavtalet som är mer omfattande och går in på fler detaljer med fler implementeringar än i valmanifestet. Ämnet "skolan" som helhet framstår som viktigare och har mer innehåll i avtalet än i valmanifestet.

4.6 Ekonomi

4.6.1 Moderaternas valmanifest - *Ekonomi och jobben*

Jobb ska medföra märkbar skillnad

Moderaterna vill att bidragslinjen ska ersättas med en arbetslinje och att skattepengar inte ska hamna hos kriminella. Vidare framförs att jobb ska medföra en förbättrad livskvalitet i form av pension och inkomst. Moderaterna vill sänka skatt på arbete, genom en jobbpremie göra det

fördelaktigt att gå från långtidsarbetslös bidragstagare till arbetare, sänka skatten för pensionärer och införa högre pensioner när den ekonomiska situationen förbättrats (Moderaterna 2022a, s. 4-5).

Avskaffa rödgröna prishöjningar

Valmanifestet framför att priser orsakade av den tidigare rödgröna regeringen är för dyra, där de vill sänka kostnader för el, bränsle och skatt. Vidare vill de göra det fördelaktigt att spara på sikt genom sänkta skatter på investeringssparkonton och hindra införandet av fastighetsskatt och sänkta ränteavdrag (Moderaterna 2022a, s. 5).

Sänkta elpriser

På längre sikt vill Moderaterna införa sänkta elpriser genom ökad kärnkraft och skapa en överblick av områdena inom elpriserna. På kortare sikt vill partiet införa medel för att underlätta akuta problem hos hushållen från de höga elpriserna genom implementering av ett högkostnadsskydd av elräkningar. Dessutom vill Moderaterna införa minskade priser vid låg elkonsumention med utökade gröna skatteavdrag och avskaffa avfallsförbränningsskatten (Moderaterna 2022a, s. 6).

Återupprätta arbetslinjen

Valmanifestet framför att det ska löna sig att arbeta, och vill därmed sänka bidragstaket och sänka skatter vid lägre inkomst. Moderaterna menar att ökat arbete medför att mer pengar går till utbildning och viktiga yrken som vårdpersonal och poliser. Vidare nämns att fler utrikesfödda ska arbeta vilket kan uppnås genom tydligare krav på arbete och utbildning för nyanlända. Mer konkret framhävs att antalet praktikplatser, aktiviteter och samhällsnyttiga insatser från de som livnär på försörjningsstöd och bidrag ska öka. De vill även ha ökad granskning av personer med försörjningsstöd, och sänkta kostnader vid förhållanden där arbetsgivare anställer långtidsarbetslösa och nyanlända (Moderaterna 2022a, s. 6-8).

Företagare och jobb

Moderaterna framför en problematik med höga skatter och kostnader, krångliga tillståndsprocesser och kompetensutvisningar som de menar ger en hämmande effekt för

tillväxten och näringslivet. Mer konkret vill de öka möjligheten för personaloptioner, simplificera 3:12-reglerna, göra konkurrenskraftiga bolags-, kunskaps- och kapitalskatter, korta ned myndigheternas handläggningstider, främja kompetensförsörjningen och se över det generella behovet av utbildningsplatser (Moderaterna 2022a, s. 7-8).

Trygghet för företagare

Otrygghet i form av kriminell aktivitet som påverkar företagare ser Moderaterna som ett problem för näringslivet, där följande åtgärder framförs som lösningar. Ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att överblicka vilka brott som drabbar företagen, ge butiksägare befogenheten att välja vilka som får befinna sig i lokalen, och öka det statliga stödet till säkerhetskänslig verksamhet (Moderaterna 2022a, s. 8).

Ekonomisk jämställdhet

Moderaterna ser en problematik med inkomstskillnader och sysselsättningsgraden mellan män och kvinnor, där framförallt utrikesfödda kvinnor drabbas. För att ändra detta vill Moderaterna fördela försörjningsstöd till kvinnan, och få fler kvinnor sysselsatta genom att bland annat begränsa flerbarnstillägget så kvinnor i större familjer inte hålls kvar i hemmet utan istället arbetar. Dessutom framförs att öka antalet dubbeldagar och införa mer flexibel familjeförsäkring samt minska delade turer inom vård och omsorgsyrken (Moderaterna 2022a, s. 8-9).

Avskaffa slöseri av skattepengar

Moderaterna framhäver systematiskt fusk till skattemedel som ett problem där straffen och övervakningen bör skärpas. Fusk med samordningsnummer framhävs som ett problem, där de ser ett behov av en nationell folkräkning och krav på deltagande vid utdelning av samordningsnummer. Vidare vill partiet stoppa utbetalning av skattemedel till extremister och genom effektivisering förflytta medel från myndigheter till försvaret (Moderaterna 2022a, s. 9).

4.6.2 Tidöavtalet - *Tillväxt och hushållsekonomi*

Jobb ska medföra märkbar skillnad

Tidöavtalet fokuserar likt Moderaternas valmanifest på att jobb ska medföra märkbar skillnad. Likt Moderaternas valmanifest framhävs ett fokus att ersätta bidragslinjen med en arbetslinje, där

arbete framför bidrag ska löna sig. I reformerna framkommer ett fokus på att bekämpa arbetslöshet och öka tillväxten, sänka skatter på arbetsinkomster och pension, effektivisera jobbpolitiken, och lätta på hushållskostnader (Moderaterna 2022b, s. 57-59). Förslag som nämnts i valmanifest som inte nämns i avtalet är att införa en jobbpremie som gör det lönsamt för långtidsarbetslösa att börja arbeta och att ge högre pensioner när Sveriges ekonomi är förbättrad. Däremot har reformerna i Tidöavtalet i helhet ett fokus på långtidsarbetslöshet och pension, men dessa specifika åtgärder är inte nämnda.

Avskaffa rödgröna prishöjningar

Tidöavtalet fokuserar likt Moderaternas valmanifest på områdena bränslepriser och skatter, där det framförs att dessa kostnader bör sänkas. Vidare nämns även att sänka skatten på investeringssparkonton (Moderaterna 2022b, s. 57-59). Det tas inte upp att hindra införandet av fastighetsskatten och sänkta ränteavdrag, det nämns däremot att få ned hushållskostnader (ibid, s. 56).

Sänkta elpriser

Tidöavtalet fokuserar likt Moderaternas valmanifest på sänkta elpriser och att implementera ett högkostnadsskydd för elräkningar (Moderaterna 2022b, s. 15). I stora drag täcks Moderaternas policy kring sänkta elpriser, med undantag att det inte nämns något om att utvidga det gröna skatteavdraget till förmån för privatpersoners elkonsumention.

Återupprätta arbetslinjen

Tidöavtalet framhäver att arbetsutbudet ska öka och bidragen i hög grad begränsas, där självförsörjande snarare än bidragstagande förespråkas (Moderaterna 2022b, s. 55). Vidare framförs reformer gällande aktivitetskrav för de som ges försörjningsstöd och implementering av ett bidragstak. Det nämns även att införa insatser som medför jobb, som krav på utbildning och språk. Moderaternas valmanifest tar upp att öka antal praktikplatser och införa hembesök hos de som ges försörjningsstöd, vilket inte nämns i Tidöavtalet. Däremot är Tidöavtalet i hög grad i samma linje och framför en stor bidragsreform i syfte att motarbeta bidragstagandet (Moderaterna 2022b, s. 58).

Företagare och jobb

Avtalet föreslår likt valmanifestet lägre anställningskostnader vid anställning av långtidsarbetslösa. Det fokuseras även på att sänka skatter och kostnader, införa konkurrenskraftiga förutsättningar till företag och att främja kompetensförsörjningen. Mer konkret nämns även förslag i linje Moderaternas valmanifest som att implementera personaloptioner och underlätta 3:12-regelverket. I Tidöavtalet framkommer ingen reform gällande att stoppa kompetensutvisningar, däremot behandlas i hög grad reformer för att öka kompetensen (Moderaterna 2022b, s. 55-58).

Trygghet för företagare

Inga punkter som behandlas i Moderaternas valmanifest gällande trygghet för företagare är med i Tidöavtalet.

Ekonomisk jämställdhet

I Tidöavtalet är det enda som nämns kring ekonomisk jämställdhet att medel för att förena familjeliv med arbete bör ses över och att det ska utredas om flerbarnstillägg hos icke-medborgare (Moderaterna 2022b, s. 58, 42). Moderaternas valmanifest tar upp begränsning av flerbarnstillägget ur generell bemärkelse, men poängterar att problemet gällande ekonomisk ojämställdhet främst påverkar utrikesfödda kvinnor.

Avskaffa slöseri med skattepengar

I linje med Moderaternas valmanifest nämns reformer som att utföra en nationell folkräkning, striktare regler kring samordningsnummer, skärpta straff vid bidragsbrott, och utredning av finansiering till utländska trossamfund och civila organisationer (Moderaterna 2022b, s. 27, 42, 45). Till skillnad från valmanifestet är det inte lika mycket fokus i Tidöavtalet på att frigöra resurser till försvaret, och inrättandet av en bidragsbrottsenhet på Försäkringskassan nämns inte.

<i>Moderaternas valmanifest 2022 jämfört med Tidöavtalet</i>				
Ekonomi och jobben	Stämmer väl överens	Stämmer någorlunda överens	Stämmer ej överens	Kommentarer

Jobb ska medföra märkbar skillnad	X			
Avskaffa rödgröna prishöjningar	X			
Sänkta elpriser	X			
Återupprätta arbetslinjen	X			
Företagare och jobb	X			
Trygghet för företagare			X	Saknas helt i Tidöavtalet
Ekonomisk jämställdhet		X		Delar saknas i Tidöavtalet
Avskaffa slöseri av skattepengar		X		Delar saknas i Tidöavtalet

Tabell 6. Ekonomi.

I helhet har Moderaternas valmanifest likt Tidöavtalet liknande avsikter med att sänka skatter, priser, ökat arbetsutbud och skärpta bidragsutbetalningar, vilket tar upp störst fokus i båda dokumenten. Med undantag för att reformer kring trygghet för företagare inte presenteras nämns majoriteten av valmanifestets innehåll.

4.7 Antal mandat och ministerposter

I riksdagen sitter 349 ledamöter varav 175 tillhör samarbetspartierna. Fördelningen mellan samarbetspartierna ser ut som följande (i storleksordning): *Sverigedemokraterna: 72, Moderaterna: 68, Kristdemokraterna: 19, Liberalerna: 16*. Moderaternas mandat om 68 platser av 175 utgör $\approx 39\%$ av samarbetspartiernas platser (Sveriges Riksdag 2022).

Förutom statsministerposten finns det 23 statsråd varav Moderaterna sitter på majoriteten, med 12 ministerposter. Resterande poster är fördelade mellan KD och L. SD som stödparti erhåller inga poster (Regeringskansliet u.å.).

5 Slutsatser

I det tidigare avsnittet har genomgående kommentarer om slutsatser gjorts utefter varje politikområde. Utifrån dessa resultat och de områden vi analyserat går det att konstatera att Moderaterna lyckats implementera majoriteten av sitt valmanifest 2022 i Tidöavtalet. Detta tyder på att Moderaterna inte behövt göra stora uppoffringar i koalitionen eller avtalsförhandlingarna. Det går däremot att se avvikelser i områden där Moderaterna inte fått igenom alla sina punkter. Ett tydligt exempel är "Klimat och energi" där flera punkter om jord- och skogsbruk, jakt och natur, inte blivit behandlade. Det innebär att dessa punkter inte kommer att vara prioriterade i regeringssamarbetet. Även i avsnittet "Ekonomi och jobben" saknas delar om trygghet för företagare och ekonomisk jämställdhet och i avsnittet "Migration och integration" saknas innehåll om att bekämpa kriminella klaner. I dessa två avsnitt har däremot majoriteten av Moderaternas andra punkter och politik blivit implementerade. I avsnitten "Sjukvård och äldreomsorg", "Trygghet och rättssystemet" och "Skolan" har också majoriteten av Moderaternas politik i hög grad blivit implementerad. Generellt går det att dra slutsatsen att Tidöavtalet är ett mycket mer innehållsrikt dokument som omfattar de flesta områden Moderaterna tar upp i större utsträckning och som även innehåller många punkter som inte finns i valmanifestet. Vidare går det även att konstatera att i enlighet med vår analys är förekomsten av konträrt innehåll i Tidöavtalet i relation till valmanifestet obefintligt.

I anknytning till teorin har Moderaterna fått igenom förvånansvärt mycket av sitt partiprogram (*policy*) i kontrast till det faktum att de även fått statsministerposten och majoriteten av ministerposterna (*office*). Utifrån teorin hade förväntningarna varit att Moderaterna skulle behöva göra stora uppoffringar och minimala vinster av den egna politiken för att kunna få så mycket "makt" och för att kunna sitta i en regering. Istället visar det sig att Moderaterna fått igenom både *policy* och *office* vilket tyder på att de drivits av båda målsättningarna och antagligen inte behövt göra så många avvägningar om vad de prioriterar högst.

Vidare har vi undersökt hur mycket av Moderaternas valmanifest som implementerats i relation till partiets storlek. Även här visar det sig att Moderaterna presterat över förväntan. Med en partistorlek om cirka 39% av samarbetspartierna, vilket även är näst störst efter SD, har de lyckats få igenom större delen av de politikområden som vi undersökt. Teorin säger att stora

partier borde få igenom stora delar av sin politik i proportion till partistorleken, men i detta fall anses Moderaterna helt klart ha överpresterat. Därmed anses frågeställningarna vara besvarade.

6 Diskussion

Fynden i denna studie stämmer inte överens med förväntningarna som presenterades tidigare, Moderaterna har av olika möjliga orsaker lyckats få igenom väldigt mycket av sitt partiprogram och anledningarna till detta kommer diskuteras i detta avsnitt. Fynden kan bero på orsaker utanför studiens räckvidd eller på studiens begränsningar.

Först och främst kan områden i Moderaternas valmanifest som inte blev jämförda med Tidöavtalet vara områden som Moderaterna inte lyckats implementera i avtalet, vilket i viss mån kunnat påverka studiens resultat. Detta är en svaghet men en avgränsning som var nödvändig på grund av studiens avsikt att analysera jämförbara politikområden. Potential finns för vidare forskning exempelvis efter denna valperiod då man kan utläsa vilka implementeringar som faktiskt realiserats.

Något som är framstående i analysen är att Tidöavtalet är ett mycket mer innehållsrikt och omfattande avtal. Flera punkter från valmanifestet är behandlade i Tidöavtalet men i större omfattning, med fler implementeringar och ibland olika tillvägagångssätt. Även om studien kan konstatera att en väldigt stor del av valmanifestet har implementerats så kan den inte mäta vilka uppoffringar som gjorts genom att "låta" andra partiers politik gå igenom. Det kan vara punkter som möjligtvis inte går direkt emot Moderaternas politik och därmed inte upptäcks i studien. Detta hade gått att mäta genom en studie av alla samarbetspartiers valmanifest för att se exakt vilka punkter som kommer från vilket parti och på så sätt mäta hur stor del av valmanifestet Moderaterna, eller varje parti, fått igenom.

Resultaten från denna studie tyder på att Moderaterna fått igenom mycket av deras politik i Tidöavtalet. Däremot är det intressant huruvida deras valmanifest är ett resultat av förberedelser inför ett potentiellt regeringssamarbete, vilket alltså hade kunnat innebära att valmanifestet redan var anpassat efter det framtida samarbetet. Ett sådant fall är i linje med forskningen utförd av de Lange och hennes upptäckt kring valet i Danmark år 2001, där de borgerliga partierna hade office och policy-avsikter med att samarbeta med Dansk Folkeparti. I detta fall hade det varit intressant om Moderaterna anpassat sin politik i förhand för att uppnå office-förmåner som att sitta i regering.

Vidare upptäckte även de Lange att mainstream högerpartier tenderar att flytta högerut på den politiska skalan inom olika politiska frågor när högerpopulistiska partier uppnår framgång.

Den politiska förflyttningen underlättar även för samarbete mellan mainstream högerpartier och högerpopulistiska partier. Det hade varit intressant för framtida studier att analysera om Moderaternas politik ändrats efter Sverigedemokraternas ökade framgång och när det började bli aktuellt att ingå i regeringssamarbete med partiet. En sådan analys hade kunnat genomföras genom att exempelvis jämföra Moderaternas valmanifest från år 2018, när ett samarbete med Sverigedemokraterna inte var aktuellt, med valmanifestet från 2022.

7 Referenslista

Bergström, G., Svärd, P. (2018). Idé- och ideologianalys. I Boréus, Kristina och Bergström, Göran (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4:3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Boréus, K., Kohl, S. (2018). Innehållsanalys. I Boréus, Kristina och Bergström, Göran (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 4:3 uppl. Lund: Studentlitteratur.

Browne, E.C., Franklin, M.N. (1973). *Aspects of Coalition Payoffs in European Parliamentary Democracies*. American Political Science Review, 67, 453–469 <https://doi.org/10.2307/1958776>

Bäck, H. (2003). *Explaining Coalitions: Evidence and Lessons From Studying Coalition Formation in Swedish Local Government*. Uppsala, Acta Universitatis Upsaliensis, Univ.-bibl.

Bäck, H., Debus, M., Dumont, P. (2011). *Who gets what in coalition governments? Predictors of portfolio allocation in parliamentary democracies*. European Journal of Political Research, 50(4), 441-478. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6765.2010.01980.x>

Bäck, H., Meier, H. E., Persson T. (2009). *Party Size and Portfolio Payoffs: The Proportional Allocation of Ministerial Posts in Coalition Governments*. Journal of Legislative Studies, 15(1), 10-34. <https://doi.org/10.1080/13572330802666760>

Bäck, H., Hellström, J. (2022). *Minority governments in Sweden: Majority cabinets in disguise. Minority Governments in Comparative Perspective*, 129-147. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780192871657.003.0007>

Christiansen, F. J. (2021). *Denmark: How to Form and Govern Minority Coalitions*. I Bergman, Torbjörn, Bäck, Hanna och Hellström, Johan (red.). *Coalition Governance in Western Europe*.

Comparative Politics. (Oxford, 2021; online edn, Oxford Academic, 23 Sept. 2021),
<https://doi.org/10.1093/oso/9780198868484.003.0005>

de Lange, S. (2012). *New Alliances: Why Mainstream Parties Govern with Radical Right-Wing Populist Parties*. *Political Studies*. 60(4), 899-918.
<https://doi.org/10.1111/j.1467-9248.2012.00947.x>

Esaiasson, P., Giljam, M., Oscarsson, H., Wängnerud, L. (2017). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. 5:3. uppl. Stockholm: Norstedt juridik.

Lowndes, V., Marsh, D., Stoker, G. (2017). *Theory and Methods in Political Science*. 4 uppl. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Lunds Universitet (2023). *Statsvetenskapliga institutionen - Hanna Bäck*. [Elektronisk]
<https://www.svet.lu.se/hanna-back> (Hämtad: 2023-05-17)

Moderaterna (2022a). *Så får vi ordning på Sverige - Moderaternas valmanifest 2022*. [Elektronisk]
https://moderaterna.se/app/uploads/2022/08/moderaternas_valmanifest_2022_webversion.pdf
(Hämtad: 2023-04-24).

Moderaterna (2022b). *Tidöavtalet: Överenskommelse för Sverige*. [Elektronisk]
<https://moderaterna.se/app/uploads/2022/10/Tidoavtalet-Overenskommelse-for-Sverige.pdf>
(Hämtad: 2023-04-24).

Regeringskansliet (u.å.) *Sveriges regering*. [Elektronisk]
<https://www.regeringen.se/sveriges-regering/> (Hämtad: 2023-05-20).

Socialdemokraterna (2019). *Sakpolitisk överenskommelse mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna*. [Elektronisk]

<https://www.socialdemokraterna.se/download/18.1f5c787116e356cdd25a4c/1573213453963/Januariavtalet.pdf> (Hämtad: 2023-05-17).

Strøm, K. (1990). *Minority Governments and Majority Rule*. Cambridge: Cambridge University Press.

Sveriges Riksdag (2022). *Ledamöter och partier*. [Elektronisk] <https://www.riksdagen.se/sv/ledamoter-partier/> (Hämtad: 2023-05-20).

Teorell, J., Svensson, T. (2007). *Att fråga och att svara: Samhällsvetenskaplig metod*. 1:5 uppl. Malmö: Liber.